

FUNDACJA
BATOREGO

IM. STEFANA

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Stanowisko w sprawie wprowadzenia przez rząd czasowego zakazu przebywania w strefie przy granicy z Białorusią

Z niepokojem przyjmujemy decyzję rządu o wprowadzeniu strefy zakazu przebywania w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Białorusią. Rozumiejąc potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa na granicy i doceniając działania służb państwowych, uważamy, że rozwiązania wprowadzane w rozporządzeniu idą zbyt daleko, naruszając podstawowe prawa i wolności obywatelskie. Zakaz wstępu na objęte rozporządzeniem tereny organizacjom społecznym zajmującym się pomocą humanitarną, medyczną i prawną, monitorowaniem przestrzegania prawa oraz mediom uniemożliwia prowadzenie niezależnej obserwacji działań służb na granicy, co budzi obawy o poszanowanie praw człowieka.

Zwracamy uwagę, że obecne rozporządzenie wydane zostało w oparciu o szeroko krytykowane, zarówno przez organizacje społeczne, jak i przez Rzecznika Praw Obywatelskich, przepisy ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz niektórych innych ustaw. Przepisy te - jak wskazywaliśmy w opinii prawnej autorstwa prof. Sławomira Patyry¹ - naruszają standardy dopuszczalnych ograniczeń wolności i praw jednostki w demokratycznym państwie prawnym i nie spełniają podstawowych standardów wynikających z postanowień Konstytucji.

Nasz sprzeciw budzi też sposób konsultacji projektu rządowego rozporządzenia. Przyłączamy się do opinii wyrażonej przez 15 organizacji niosących pomoc humanitarną osobom na polsko-białoruskiej granicy,² że zorganizowane przez rząd spotkanie z 10 czerwca nie spełniało standardów konsultacji społecznych, a ogłoszenie w tym samym czasie przez premiera decyzji o wprowadzeniu strefy buforowej na granicy podkreślało fasadowość i pozorność konsultacji. Wprowadzenie tak poważnych, ograniczeń w korzystaniu z praw i wolności obywateli polskich, w tym organizacji społecznych oraz mediów - powinno zostać poprzedzone autentycznymi konsultacjami, które pozwoliłyby na przedstawienie argumentów wszystkich stron i umożliwiły przygotowanie rozwiązań godzących potrzebę ochrony bezpieczeństwa państwa z

¹ S. Patyra Opinia prawna w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1754), uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 17 listopada 2021 r. Dostępne: https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2021/11/S.Patyra_Opinia.prawna.o.zmianie.ustawy.o.ochronie.granicy.panstwowej.pdf

² Pismo organizacji społecznych w sprawie wprowadzenia tymczasowego zakazu wstępu na obszar przygraniczny: <https://hfhr.pl/aktualnosci/pismo-organizacji-spoecznych-ws-wprowadzenia-tymczasowego-zakazu-wstępu-na-obszar-przygraniczny>

przestrzeganiem podstawowych praw i wolności gwarantowanych w Konstytucji i konwencjach międzynarodowych.

Apelujemy o zmianę przepisów w taki sposób, aby umożliwić organizacjom humanitarnym, prawnikom i dziennikarzom kontrolowany wstęp do strefy przygranicznej.

Wyrażamy solidarność z organizacjami społecznymi udzielającymi pomocy humanitarnej na granicy. Wspieraliśmy, wspieramy i będziemy wspierać prowadzone przez nie działania na rzecz ratowania życia lub zdrowia osób, które znalazły się w strefie przygranicznej.

Wzywamy do poszanowania konstytucyjnych norm gwarantujących wolności obywatelskie oraz do zapewnienia przejrzystości działań na granicy. Stawką jest zarówno zapewnienie bezpieczeństwa państwa, jak i zachowanie zaufania społecznego oraz wiarygodności Polski jako państwa przestrzegającego rządów prawa.